

Asia: VN/19571/2025

Valtioneuvoston asetus teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi myönnettävästä avustuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keskuskauppakamari

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi myönnettävästä avustuksesta (VN/19571/2025)

Tiivistelmä

Keskuskauppakamari tukee esitettyä käänteistä huutokauppaa bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi. Keskuskauppakamari esittää 6 § perusteluiden täsmentämistä, § 7 hankkeiden vähimmäiskoon poistamista tai merkittävää pienentämistä sekä § 8 laajentamista siten, että se kattaa laajasti eri teknologiat bioperäisen hiilidioksidin talteenottamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Yleistä

Keskuskauppakamari pitää esitettyä käänteistä huutokauppaa bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi tarpeellisena ja tervetulleena. Hiilidioksidin talteenotto tukee sekä Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamista että puhtaita teollisia investointeja.

Suomessa on huomattavat mahdollisuudet bioperäisen hiilidioksidin talteenotolle. Olennaista on luoda hiilidioksidille kysyntää, jotta talteenottoon kannattaa investoida. Molemmilla voidaan

saavuttaa merkittäviä ilmastohyötyjä joko fossiilista hiilidioksidia korvaamalla tai poistamalla pysyvästi hiilidioksidia ilmakehästä.

Keskuskauppakamari pitää hyvänä, että esitetty käänteinen huutokauppa kohdistuu nimenomaan hiilidioksidin talteenottoon eikä joko hyödyntämiseen tai varastointiin, koska talteenottoinvestoinnit luovat perustan kaikelle muulle toiminnalle hiilidioksidin arvoketjussa hyötykäytöstä varastointiin. Tässä suhteessa malli poikkeaa Ruotsista ja Tanskasta, joissa käänteinen huutokauppa kohdistuu hiilidioksidin varastointiin. Kun tuki kohdistuu talteenottoon, jatkokäyttö määräytyy markkinaehtoisesti kysynnän mukaan.

Keskuskauppakamari pitää asetusluonnosta pääosin hyvänä, mutta se sisältää tarpeettomia rajoituksia hankkeen koon sekä bioperäisen hiilidioksidin alkuperän ja jatkokäytön suhteen.

Yksityiskohtaiset huomiot

6 § mukaan huutokaupan tuki kohdistuu nimenomaan hiilidioksidin talteenottoon ottamatta kantaa sen jatkokäyttöön, eli hyödyntämiseen (CCU) tai varastointiin (CCS). Keskuskauppakamari esittää epäselvyyksien välttämiseksi 6 § perusteluiden täsmentämistä siten, että samasta tuetusta kohteesta talteen otettua hiilidioksidia voidaan sekä varastoida että hyötykäyttää. On hyvä, että 6 § ei erityisesti rajaa talteenottoon liittyviä investoinnit. Tällaisia voivat olla myös esimerkiksi kuljetus- ja käsittelyinfrastruktuuri.

Keskuskauppakamari pitää 7 § kuvattua hankkeen vähimmäiskokoa tarpeettoman korkeana. 20 kilotonnin raja rajaa ulos useita mahdollisia bioperäisen hiilidioksidin talteenottokohteita, kuten biokaasulaitokset. Asetuksen perusmuistion mukaan rajoituksella ”pyritään kohdentamaan tuki teollisen mittakaavan hankkeisiin.” Kilpailun ja teknologianeutraaliuden kannalta rajaus ei ole perusteltu. Vähimmäiskokoa ei esitetä myöskään asetuksen perusmuistiossa viitatussa VTT:n raportissa (Koponen & Kujanpää, 2025).

Keskuskauppakamari esittää, että vähimmäiskoko poistetaan tai sitä pienennetään merkittävästi. Sekä suurien teollisten talteenottohankkeiden että pienempien hankkeiden edistäminen on tarpeen Suomen bioperäisen hiilidioksidin saatavuuden ympärille muodostuvan ekosysteemin syntymiseksi.

Keskuskauppakamari huomauttaa, että 8 § ensimmäisen momentin vaatimus tuettujen hankkeiden käynnistymisestä jo 2030 voi olla tiukka erityisesti suurempien teollisten hankkeiden kannalta. Aikarajassa pitäisi huomioida vähintään hankkeen toteuttajasta riippumattomat aikataulua pidentävät tekijät, mikäli aikarajan ylitys olisi peruste tuen takaisinperinnälle.

§ 8 toinen momentti rajaa avustuksen myöntämisen hankkeille, joissa on kyse biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetussa laissa (393/2013, niin sanottu kestävyyslaki) tarkoitetun kestävyyskriteerit täyttävän biomassan poltosta. Rajaus biomassan polttoon rajaa biokaasun tuotannon yhteydessä talteenotetun hiilidioksidin soveltamisalan ulkopuolelle, koska kyse ei ole poltosta vaan mädätyksestä ja kaasutuksesta.

Keskuskauppakamari esittää, että § 8 toista momenttia täsmennetään esimerkiksi siten, että soveltamisala koskisi biomassan polttoa ja käyttöä.

Tämän lisäksi § 8 neljättä momenttia pitäisi täydentää siten, että se mahdollistaa talteenotetun hiilidioksidin hyödyntämisen laajasti uusiutuviin polttoaineisiin. Rajaus niin sanotut RFNBO-kriteerit täyttäviin uusiutuviin polttoaineisiin on tarpeettoman tiukka ja rajaa ulos ydinsähköllä tuotetut synteettiset polttoaineet.

Keskuskauppakamari esittää, että § 8 neljättä momenttia täydennetään siten, että myös niin sanotun RefuelEU Aviation -asetuksen (2023/2405) ja vähähiilisen vedyn delegoidun säädöksen vaatimukset täyttävät uusiutuvat polttoaineet ovat hyväksytyjä käyttökohteita. Tällöin asetus huomioi myös lentoliikenteessä ja teollisuuden päästövähennyksissä tarvittavien uusiutuvien polttoaineiden valmistuksen.

Asetuksen perustelumuiistion mukaan myös talteenotetun hiilidioksidin hyödyntäminen muissa tuotteissa tai varastointi mineralisoinnin avulla on mahdollista, mikä on tervetullutta. Bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi ei ole perusteltua rajata mahdollista käyttöä tarpeettomasti ennalta, kunhan käytöllä saavutetaan myönteisiä ilmastovaikutuksia.

Keskuskauppakamari esittää, että selvyuden vuoksi talteenotetun hiilidioksidin hyödyntäminen muissa tuotteissa tai varastointi mineralisoinnin avulla mainitaan omana § 8 momenttina.

Säkinen Teppo
Keskuskauppakamari